

Børn lærer gennem kroppen

Bevægelse som et fundament for børns læring, udvikling og trivsel

Evaluering af Børn- og bevægelseskultur

Baseret på interviews med medarbejdere i Fagligt Center, Børnecenter København, supportteams fra Nørrebro/Bispebjerg og Brønshøj/Vanløse, KKFO, klyngeledere, pædagogiske ledere og pædagogiske medarbejdere

“Når vi møder børn kropsligt, møder vi dem også kognitivt.”

- Ergoterapeut fra BCK

Opsamling: Med en tydelig organisering kan BOB understøtte udviklingen af en bevægelseskultur i København

Fra motorikindsats til understøttelse af institutioners bevægelseskultur

Børn og Bevægelseskultur (BOB) startede i 2015 som et pilotprojekt til understøttelse af børn med motoriske udfordringer. Bevægelse er imidlertid et fundament for *alle* børns læring og udvikling.

Med BOB understøttes institutioner i udviklingen af en egentlig bevægelseskultur, hvor bevægelse er i centrum for det generelle pædagogiske arbejde. Indtil videre er indsatsen udrullet i udvalgte institutioner i primært Brønshøj/Vanløse og Nørrebro/Bispebjerg.

I BOB-regi er der udviklet, afprøvet og tilrettet en lang række målrettede aktiviteter og produkter, herunder:

- Udvikling og afprøvning af legekasser baseret på evidensbaseret viden om sansemotorisk udvikling
- Workshops og undervisningsforløb for støttepædagoger, sundhedsplejersker, dagtilbudsledere og -medarbejdere, KKFO'er og psykologer i samarbejde med bl.a. DGI og VIAUC
- Opbygning af BOB-supportteams i områdeforvaltninger i Brønshøj/Vanløse og Nørrebro/Bispebjerg til praksisnær sparring med institutioner
- Direkte faglig sparring fra Børnecenter København (BCK) til supportteams og institutioner

Udbredelse og forankring af BOB kalder på en tydelig organisering og systematik

Alle de interviewede aktører oplever, at BOB har en omfattende positiv indvirkning på børns læring og udvikling. Mange har været med siden opstarten og har haft en aktiv rolle i udviklingen af BOB. Det vidner på den ene side om stort engagement og ejerskab blandt enkeltpersoner, men udgør også en potentiel sårbarhed, hvis centrale medarbejdere skifter job.

- En tydelig struktur med klart definerede roller og beskrivelser af alle funktioner kan mindske afhængigheden af enkeltpersoner.

Undersøgelsen viser samtidig, at der ikke er en fast systematik i, hvilke institutioner, der modtager en BOB-indsats. Der er også variation i den BOB-indsats, som institutionerne tilbydes. Nogle får målrettet støtte til et enkelt barn med motoriske udfordringer, andre får kontakt til BOB via workshops/kurser etc.

- En systematisk tilgang hvem der tilbydes en BOB-indsats gør det nemmere at udpege dels hvilke institutioner, der skal støttes, dels hvilken støtte, de skal modtage. Man kunne evt. arbejde med kategorier, hvor en BOB-indsats tager udgangspunkt i kriterier for institutionens 'modenhed'.

I evalueringen præsenterer vi de oplevede resultater af BOB fra interviews med Fagligt Center, BCK, Klyngeledere, Pædagogiske ledere og -medarbejdere og KKFO. Vi afslutter med vores bud på overvejelser, der kan muliggøre en udbredelse og forankring af indsatsen i fremtiden.

BOB understøtter BUF's generelle arbejde med børns læring og udvikling

BOB hænger sammen med både Børne- og Ungdomsudvalgets strategi 2022-2025 og andre prioriterede indsatser i BUF.

Helt grundlæggende udspringer BOB af ambitionen om en **tidlig indsats** til børn med motoriske udfordringer. Med bevægelsesfaglighed som omdrejningspunkt er institutioner og områdesupport dels i stand til bedre at afgøre, om der reelt er behov for en særlig indsats fra Børnecenter København, dels i stand til at arbejde med nogle af de problematikker, der ellers kunne udvikle sig til behov for særlig støtte fra BCK.

Bevægelsesfaglighed er relevant for flere dele af den **styrkede pædagogiske læreplan**. BOB understøtter eksempelvis opbygningen af sociale kompetencer ved at arbejde med interaktionen uden konkurrence mellem børn. Også ift. det pædagogiske tilsyn kan BOB spille en rolle. For temaet 'Sprog og bevægelse' er der opstillet en række kriterier for integrationen af bevægelse i det daglige arbejde. De valgte kriterier kan i høj grad kobles til udviklingen af en bevægelseskultur i institutionerne.

Desuden er BOB også relevant i børns **overgange** fra hjem til vuggestue, vuggestue til børnehave og børnehave til skole. En fælles tilgang til børns læring og udvikling skaber et fælles sprog mellem forskellige faggrupper. Et fælles sprog gavner både det pædagogiske arbejde og muliggør overdragelse af viden om barnet ved overgange.

Se slide 13 for anbefalinger til forankring og udbredelse

Centrale indsigter i hvordan BOB understøtter børns udvikling og læring

Indsats for det enkelte barn er relevant for hele børnegruppen

- BOB-metoder virker både til tidlig indsats og til skærpet opmærksomhed på bevægelse for den samlede børnegruppe
- Med BOB får 'velfungerende' børns motoriske udvikling også opmærksomhed
- Motorisk udvikling tager tid, sker ved små skridt, og kan være svær at få øje på for de pædagogiske medarbejdere – der har supporten en vigtig rolle

Bevægelsesfaglighed udvikles i mødet med praksis

- Medarbejdernes læring sker direkte i institutionen
- BOB muliggør kompetenceudvikling af ikke-uddannet personale
- Med BOB får de voksne et andet blik på deres egen rolle i arbejdet med børns motoriske udvikling

Udvikling af områdesupportens bevægelsesfaglighed

- Områdesupporten kan opstarte en tidlig indsats og understøtte BCKs arbejde
- Supportteams har også behov for direkte sparring og adgang til viden
- BOB skaber et fælles sprog på tværs af faggrupper

Det praktiske er vigtigt for at lykkes

- Det (lav)praktiske i BOB spiller en vigtig rolle
- BOB er billigt, nemt og allerede i brug

Ledelsesopbakning spiller en stor rolle

- En pædagogisk ledelse, der bakker op om BOB og prioriterer bevægelse skaber resultater
- Det letter implementeringen, når flere får den samme viden

BOB understøtter overgangen til indskoling

- BOB er et redskab til at skabe en tryk overgang til skole
- BOB er en måde at overlevere og følge det enkelte barn motorisk
- BOB giver mulighed for at opspore og arbejde systematisk med motorik fra spædbarnsalderen til skoleovergangen.

BOB har potentialer for kobling til specialområdet og den styrkede pædagogiske læreplan

- BOB kan give lærere og pædagoger vigtige redskaber i inklusionsarbejdet
- Bevægelsesaktiviteter kan fremme børnenes sproglige udvikling
- BOB taler ind i det gode samarbejde mellem institutionen og forældrene

Udvikling af en bevægelseskultur

Tidlig indsats for det enkelte barn er relevant for hele børnegruppen

BOB-metoder virker både til tidlig indsats og til skærpet opmærksomhed på bevægelse for den samlede børnegruppe

En BOB-indsats opstartes ofte med udgangspunkt i et enkelt barn med særlige motoriske udfordringer. Alle børn i institutionen kan imidlertid profitere af BOB-metoder og -redskaber i deres læring og udvikling.

Når medarbejdernes bevægelsesfaglighed styrkes, kan det også motivere til at arbejde med hele børnegruppen, fx med en specifik motorisk funktion. Dvs. ikke en målrettet forebyggelse men en opmærksomhed på den samlede børnegruppe.

“Mange af vores børns vestibulære sans er ikke trænet. Så der skal intet til, før de bliver rundtossede. Vi prøvede det på næsten alle børnene for at se, hvor de er henne.”

- Pædagogisk medarbejder

Med BOB får ‘velfungerende’ børns motoriske udvikling også opmærksomhed

Når en pædagogisk medarbejder i en institution bliver vejledt af områdesupporten i arbejdet med det enkelte barn/mindre børnegruppe, er det medvirkende til at opbygge medarbejderes bevægelsesfaglighed. Det giver mulighed for at identificere og hjælpe børn, som overordnet set er motorisk velfungerende, men som kan have gavn af støtte på et specifikt område. Den gruppe børn har tidligere været i risiko for at gå ‘under radaren’.

“Der var et barn, der sprogligt og motorisk var med. Supporten gjorde os opmærksom på, at barnet ikke kravler på ribbe. Så der skulle trænes nogle specifikke ting med ham. Jeg troede, det gik fint med ham.”

- Pædagogisk medarbejder

Motorisk udvikling tager tid, sker ved små skridt, og kan være svært at få øje på for de pædagogiske medarbejdere – der har supporten en vigtig rolle

Forandringer i børns motoriske udvikling kræver ofte en langstrakt indsats. Det motiverer medarbejdere til at fortsætte arbejdet, når de får indsigt i, at fremskridt kan tage tid og kan være svært at få øje på.

“Supporten ser de små forbedringer, som jeg ikke ville kunne se. Det er fedt at få at vide, at det her barn er blevet bedre. Hvor jeg måske ikke lægger mærke til det”

- Pædagogisk medarbejder

“[Supportens, red.] fornemmeste opgave er at fortælle effekten af det. ‘Gud nej så du det, nu kravlede han selv over’. Altså tale effekten op af hvad det er, der sker, når vi leger med børnene, og de kommer med ind i legen og bruger deres krop.”

- Støttepædagog fra områdesupporten

Udvikling af en bevægelseskultur

Medarbejdernes bevægelsesfaglighed udvikles i mødet med praksis

Medarbejdernes læring sker direkte i institutionen

"BOB-supporten er noget af det, der gør, at vi ikke føler, vi famler i blinde. Det vi er uddannede til, er jo en almen indsats, men mange af de børn vi har, har brug for noget særligt."

- Pædagogisk medarbejder

For en del af de pædagogiske medarbejdere er et systematisk arbejde med bevægelse ikke en del af deres faglige baggrund men noget, der skal udvikles. Det er derfor vigtigt, at de har mulighed for at trække på en praksisnær hjælp - fra områdets BOB-supportteam, BCK eller samarbejdspartnere (såsom DGI).

"Problemet er, at vi har svært ved at vide, hvad der skal gøres. Så det er vigtigt ikke bare at få fortalt, hvad der skal gøres, men indgå i interaktion med den der har noget viden og står ved siden af."

- Pædagogisk medarbejder

Ligesom børn lærer voksne også med kroppen og ved at gøre ting i praksis. Derfor er det ikke tilstrækkeligt at få kompetenceudvikling ved blot at deltage i et kursus om bevægelse. Når de pædagogiske medarbejdere får mulighed for at få vist metoderne og afprøve dem selv sammen med børnene, forankres læringen om motorik og bevægelse som en del af deres pædagogiske faglighed.

"Det hjælper med den måde, som supporten har været ude på. De går foran og viser noget. Derfra slipper de og går ved siden af eller bagved. De snakker med medarbejderen, og det har klart haft en stor bidragende effekt for den måde, som støtten er kommet ud."

- Pædagogisk medarbejder

BOB muliggør kompetenceudvikling af ikke-uddannet personale

Områdesupporten i Brønshøj/Vanløse er opmærksom på vigtigheden af at opkvalificere pædagogmedhjælpere, og i forbindelse med det anser de BOB for værende et vigtigt redskab. BOBs materialer og tilgang til bevægelse kan være med til at kvalificere den store andel af områdets personale, der ikke er pædagogisk uddannet, så de kan arbejde fagligt med børnene.

"Mange medarbejdere er ikke uddannede. Vi har med nogle af byens mest udsatte børn at gøre. Så at få oplært os hands-on er lige til at gå til for de fleste, og det er enormt effektivt."

- Pædagogisk leder

Med BOB får de voksne et andet blik på deres egen rolle i arbejdet med børns motoriske udvikling

Kompetenceudviklingen af det pædagogiske personale er særligt succesfuld, når der også fokuseres på medarbejdernes læring og udvikling, frem for blot børnenes. Når fokus flyttes fra, at supportens succes kun måles på barnets præstationer, skaber det et nyt perspektiv, hvor succes ligeledes måles på den voksnes handlinger. Det kan eksempelvis mindske frustrationen, hvis et barn ikke gør, som den voksne siger, på trods af at den voksne handler korrekt.

"Man kan se, at det er gået fra, at 'børnene skal dét og dét', til at vi som voksne skal have nogle redskaber til at understøtte børnene. Det er ikke børnene, der skal præstere, det er os, der skal lave en udvikling og læring, der kan understøtte børnene."

- Pædagogisk medarbejder

Udvikling af en bevægelseskultur

Udvikling af områdesupportens bevægelsesfaglighed

Områdesupporten kan opstarte en tidlig indsats og understøtte BCKs arbejde

I BCK oplever medarbejderne, at institutioner med BOB-indsatsen nu i højere grad end tidligere er bevidste om, at de også kan støtte børnene med særlige behov ude i institutionerne.

“Mange sundhedsplejersker [fra områdesupporten, red.] booker mig til at invitere familier ind ifm. indstillinger til BCK. En dag var der fire børn, og kun ved én sagde jeg, at der skal [en særlig indsats, red.] til. De tre andre var jeg sådan, ‘ro på. Gå nu lige hjem og lav nogle af de her øvelser’. Sundhedsplejersken var meget sådan, ‘det vil jeg gøre næste gang.’”

- Ergoterapeut fra BCK

Det frigiver kapacitet hos BCK til at kunne fokusere på de børn, som institutionen og områdesupporten ikke kan løfte selv. Det betyder dog ikke nødvendigvis, at efterspørgslen af BCK bliver mindre, da sundhedsplejerskerne med deres øgede fokus på motorik og bevægelsesfaglighed kan få øje på flere børn, der har behov for ekstra støtte.

“Det tager lidt tid, før man kan se effekten, for der er også en periode, hvor sundhedsplejerskerne laver flere indstillinger, fordi de bliver meget opmærksomme på det motoriske.”

- Leder fra BCK

Indstillinger fra områdesupporten til BCK er blevet mere målrettede og kvalificerede. Sundhedsplejerskerne har fået en viden og et sprog, så de bedre kan uddybe og beskrive, hvad de har set hos barnet, der kan være bekymrende. Det giver BCK et bedre indblik i grundlaget og relevansen af indstillingen.

“Områdesupporten er blevet meget mere kvalificerede i, hvad de henviser. De får det beskrevet mere, og sundhedsplejerskerne er blevet meget mere specifikke i, hvad de har prøvet. BCK har en lang venteliste, så hvis vi kunne nå nogle af de der ‘gråzonebørn’ ved at kompetenceløfte dem, der er ude på gulvet, så ville det jo være rigtig godt.”

- Ergoterapeut fra BCK

Supportteams har også behov for direkte sparring og adgang til viden fra ergo- og fysioterapeuter

Bevægelsesfagligheden er som udgangspunkt ikke en stor del af medarbejderne i områdesupportens kompetencer, hvorfor det ikke er en selvfølge, at de ligger inde med meget viden på området. Det er derfor vigtigt at kompetenceudvikle på områdeniveau såvel som på institutionsniveau.

“Tilbagemeldingen fra kurser er, at supportmedarbejdere har fået mere og mere bevidsthed om det kropslige og det sansemotoriske. Også for deres egen rolle som formidlere.”

- Ergoterapeut fra BCK

BOB skaber et fælles sprog på tværs af faggrupper

Når man taler om bevægelse, ved alle de involverede fagpersoner i BOB, hvad det indebærer, og kan dermed mere kvalificeret byde ind i det bevægelsesfaglige med egen faglighed. Det har bl.a. resulteret i mere kvalificerede henvisninger. At områdesupport/BCK ved, at når et barn henvises, er der allerede ydet en indsats i institutionen.

“Når vi begynder at tale et fælles sprog, så begynder det at være naturligt, at vi byder ind med forskellige ting. Vi byder monofagligt ind i det tværfaglige.”

- Ergoterapeut fra BCK

Udvikling af en bevægelseskultur Det praktiske er vigtigt for at lykkes

Legepakkerne er et skriftligt materiale udarbejdet til at sætte fokus på bevægelseslegen som et pædagogisk redskab målrettet både enkelte børn med særlige behov, samt hele børnegruppen. De er tilgængelige på bedstsammen.kk.dk og opsat i et format, der med sit visuelle udtryk og korte forklarende tekst egner sig til brug som plakater, der kan give det pædagogiske personale inspiration til bevægelseslege.

Hver legbeskrivelse består af en tegning, som viser legen, en liste over nødvendige redskaber og en forklaring af hvordan den leges, samt hvad den voksne skal have fokus på med sin rolle. Desuden hører der til hver leg også en forklaring af, hvilke motoriske områder legen er med til at styrke, samt forslag til at op- og nedjustere sværhedsgraden, så den kan tilpasses den specifikke børnegruppe.

Det (lav)praktiske i BOB spiller en vigtig rolle

Det skriftlige materiale udviklet til BOB opleves som mest relevant, når medarbejderne 'møder' det visuelt i hverdagen. Når plakater hænger fremme, kan det inspirere personalet i det daglige. Hvis materialerne er lagt væk, bliver de nemt glemt i en travl hverdag. Udviklingen og udbredelse af et stærkt visuelt udtryk er derfor prioriteret i forankringen af bevægelse.

"Det er noget med at have [legepakkerne, red.] printet ud og hængt op. Man kan se, at i denne alder skal de helst 'kunne det her'. Det kan være et hjælpeværktøj. Det kan være godt at have noget at forholde sig til. Hvis halvdelen af børnene ikke kan krydse nogle af de ting af, som står på plakaterne, så skal vi gøre noget mere. Det minder os også om det, vi er uddannede i - vi mindes om og inspireres til bedre leg og motoriske udfordringer."

- Pædagogisk medarbejder

For konkret at kunne gennemføre legene, er det et vigtigt opmærksomhedspunkt, at de nødvendige legeredskaber er fysisk tilgængelige. Hvis det er besværligt at finde materialet, er det nærliggende at finde på noget andet at lave. Prioritering af Indkøb af materiale er derfor afgørende for udbredelsen af BOB.

"Det kan være svært at spille rundbold, hvis man først skal ned i Kvantum og bestille en bold. Så bliver det ikke til noget. Det handler også om, at jeg skal understøtte mit personale, så de kan lave nogle fede ting med børnene."

- KKFO leder

BOB er billigt, nemt og allerede i brug

En af styrkerne ved BOB er, at det er enkelt, let tilgængeligt og effektivt. Materialerne er udviklet med henblik på at kunne bruges enten uden redskaber eller med redskaber, der er billige og nemme at skaffe.

"Det er så simpelt og enkelt. Det er jo i det banale, at løsningen ligger. Det er det vedholdende, det let tilgængelige."

- Pædagogisk medarbejder

Når det er let at gå til og nemt at justere legene, så de passer til den enkelte børnegruppe, øges sandsynligheden for, at det bliver brugt dagligt ude i institutionerne. Det er ikke så omstændigt, at det kræver mange ressourcer af det pædagogiske personale.

"Jeg syntes de der legepakker er gode, fordi de kræver få remedier. Det koster ikke en bondegård. Det er bare lidt gaffatape, og det er så lidt, du skal. Du kan jo udvide legen. Du skal have en snor og nogle klemmer. Det er noget, de fleste har, ellers kan man nemt skaffe det. Du skal ikke købe en masse udstyr, hvor man næsten giver op på forhånd. De er geniale. Alt kan lade sig gøre med det."

- Pædagogisk leder

Udvikling af en bevægelseskultur Ledelsesopbakning spiller en stor rolle

En pædagogisk ledelse der bakker op om BOB og prioriterer bevægelse

At implementere en bevægelseskultur og -faglighed i en institution er krævende for medarbejderne, også når de er motiverede og dedikerede til processen. Ledelsens opbakning og prioritering af projektet har derfor stor betydning for opbygningen af en bevægelseskultur i institutionen.

Hvis bevægelse skal være en fast forankret del af den pædagogiske faglighed i institutionen, kræver det, at medarbejderne har adgang til de rette ressourcer, fx lokaler, materialer, kurser og tid til sparring med kollegaer.

I institutioner hvor ledelsen bakker op om BOB og prioriterer tid til, at det pædagogiske personale kan sparre med kollegaer, både indenfor og på tværs af institutioner, sikres der et værdifuldt flow af viden og erfaringer. Det bidrager til en succesfuld implementering af bevægelse som en del af den pædagogiske faglighed.

”Vi har også et arbejdsfællesskab her i klyngen, hvor vi fokuserer på sprog, pædagogik og bevægelse. Vi mødes to fra hver enhed på tværs af klyngen, så vi har fingeren på pulsen, inspiration og spredt god information til pædagogerne. Efter et møde er der en opgave, som hele personalegruppen bliver informeret om, og så leger vi nogle af legene - det er en måde, hvor alle får informationerne på.”

- Pædagogisk medarbejder

Det letter implementeringen, når flere får den samme viden

Ligeledes er det gavnligt for forankringen af bevægelseskulturen, når ledelsen i institutionen prioriterer ressourcer til at sende medarbejdere på BUF akademi kurser i bevægelsesfaglighed. Når to eller flere kollegaer sendes af sted sammen, sikres det, at flere medarbejdere har adgang til samme viden dermed kan støtte hinanden i at udbrede fagligheden til resten af medarbejderstaben i institutionen. Det er desuden gavnligt, at så mange medarbejdere som muligt over tid har adgang til samme kursus, for at få udbredt bevægelsesfagligheden på bedste vis.

”Vi sender pædagoger på kurser hele tiden. Vi kan jo ikke være væk alle sammen, men vi sender altid nogle med, når det bliver udbudt, da det er vores mål, at alle har været igennem”

- Pædagogisk leder

Udvikling af en bevægelseskultur BOB understøtter overgangen til indskoling

BOB som redskab til at skabe en tryk overgang til skole

Nogle steder, og særligt i Vanløse, er der arbejdet med at give BOB-legepakker fra dagtilbuddet videre over i KKFO og skole. Det skaber en positiv genkendelighed og meststringsfølelse for hele børnegruppen i overgangen.

”Børnene kender legene fra børnehaven, og når de kommer i skolegården og KKFO-pædagogen, laver de samme lege, så er de bare sådan ‘Oh! Jeg kender reglerne! Jeg ved, hvad der er forventet af mig, jeg ved hvad de andre gør.’ Det giver noget mere overskud på kontoen til at lave relationsdannelse eller til at selvregulere.”

- Ergoterapeut, BCK

En måde at overlevere og følge det enkelte barn motorisk

Børn har flere institutionsskift (vuggestue, børnehave, KKFO) inden de starter i skolen. Når de institutioner barnet møder på sin vej alle arbejder med BOB, bliver det muligt for dem at arbejde systematisk og effektivt med barnets motoriske udgangspunkt fra den første dag. På den måde undgås det, at barnets potentielle udfordringer skal opspores på ny ved hvert skift.

”Vi har jo kun tre måneder, før de fortsætter i skolen. Så læreren får en overlevering på alle børn og er med på, hvilke motoriske udfordringer de forskellige børn har, og hvor der er behov for stimulering”

- KKFO leder

Skolen kan således bedre gribe børn med motoriske udfordringer, når BOB er en del af overleveringen, og skolen har del i samme motorikforståelse som børnehaven og KKFO'en, hvor børnene kommer fra.

BOB giver mulighed for at opspore og arbejde systematisk med motorik fra spædbarnsalderen til skoleovergangen.

I tidsrummet mellem sundhedsplejerskens 8 måneders besøg i hjemmet og indskolingsscreeningen, bliver barnets motorik som udgangspunkt ikke tjekket. Den øgede systematiske opmærksomhed på det enkelte barns motorik i institutionerne gennem BOB, kan være med til at opspore udfordringer hos et barn, der ellers ville være gået under radaren i perioden op til skoleovergangen.

”Det vil sige, når en institution henvender sig med et barn, kigger en sundhedsplejerske i en sundhedsplejelogbog på et barn de ikke har kendt tidligere. Og i forhold til når man snakker overgange, og sundhedsplejersken stopper ved familien ved 8 måneder, er der ikke ellers nogen der var kommet for at se barnet fysisk.”

- Sundhedsplejerske i områdesupporten

Et eksempel på brug af BOB i skoleovergangen

I en klynge i Brønshøj Vanløse er bevægelsesfagligheden en integreret del af arbejdet med overgangen fra børnehave til skole. Klyngen arbejder med en 'skattekasse', hvor lege er samlet i en virtuel mappe, som både børnehaven og KKFO'en har adgang til. Ved hjælp af skattekisten arbejder institutionerne med det samme materiale, hvilket skaber genkendelighed for børnene, og mulighed for at de får en succesoplevelse allerede den første dag i den nye institution.

”Vi arbejder struktureret med en skattekasse i klyngen, hvor jeg sammen med børnehavens pædagogiske leder har en virtuel mappe, vi lægger materiale ind. Så har majbørnene en oplevelse af, at de fra dag et kan vise, at de er dygtige til noget.”

- KKFO leder

Der er også fokus på motorik i overleveringsamtalerne mellem KKFO'en og børnehaven. I KKFO'en spørges der fx specifikt ind til barnets motoriske udgangspunkt, så KKFO'en kan arbejde målrettet med eventuelle udfordringer fra barnet starter hos dem.

”Jeg har lavet et særligt skema til overlevering af majbørnene fra børnehave til fritidshjem. Det almindelige ligger der, og det skal vi også nok læse. Men vi har lavet en seddel, hvor vi spørger til hvert barn og beder institutionerne udfylde. En af linjerne der hedder BOB og giver os indblik i barnets motoriske kunnen, ift. om vi skal understøtte på særlige måder.”

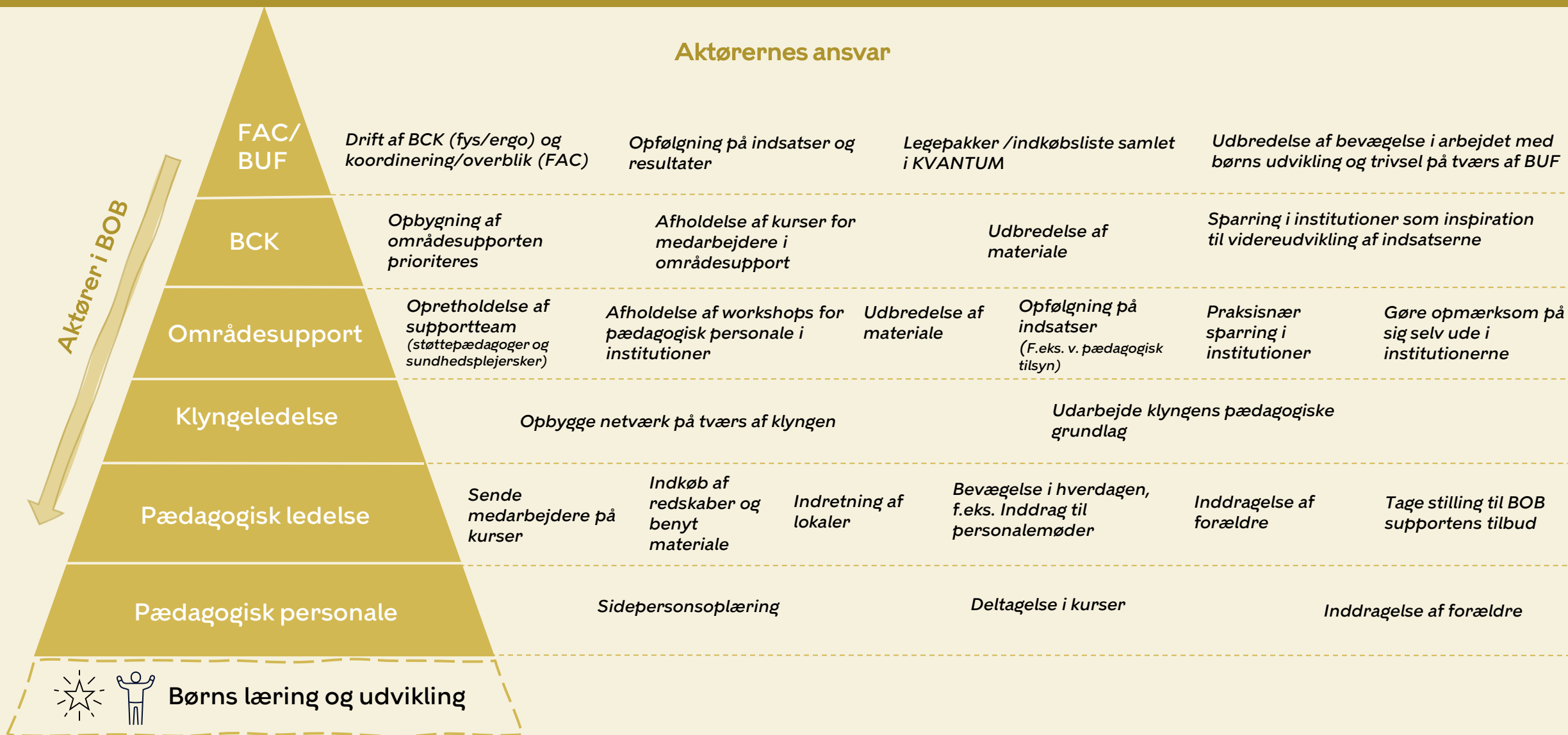
- KKFO leder

KKFO'en har samtidig afholdt en kursusdag for alle indskolingslærerne, hvor de fik en overordnet indførelse i BOB og modtog kasser med redskaber til legene. Således kender indskolingslærerne BOBs tilgang til bevægelse, og børnene bliver fra børnehaven til skolen mødt med en ens og systematisk motoriktilgang.

Organisering med en tydelig struktur

Alle aktører skal kende deres ansvar i opbygningen af en bevægelseskultur

Potentiale for kobling til øvrige indsatser Specialområdet og den styrkede pædagogiske læreplan

Plads til forskellighed BOB kan give lærere og pædagoger vigtige redskaber i inklusionsarbejdet

Flere fagpersoner omtaler inklusion og Plads til forskellighed i sammenhæng med BOB og ser store potentialer.

“BOB er genialt nu, hvor vi arbejder med Plads til forskellighed og skal rumme endnu flere.”

- Institutionsleder

Bevægelsesfaglighed kan anses som endnu et pædagogisk værktøj, som ressourcepersoner, pædagoger og lærere kan have i værktøjskassen i arbejdet med at skabe deltagelses- og udviklingsmuligheder for alle børn.

BOB giver en kropslig tilgang til arbejdet med at skabe deltagelsesmuligheder for alle børn, og det taler godt ind i den tilgang og det børnesyn, som ligger til grund for Plads til forskellighed. Her er fokus på, at man arbejder med hele børnefællesskabet frem for alene med det enkelte barn. Der er samtidig fokus på, at ressourcepersoner i højere grad kommer tæt på børnene, så de er med til at udvikle pædagogers og læreres praksisfaglighed i det daglige arbejde sammen med børnene. Her spiller arbejdsformen i BOB godt ind, fordi en del kompetenceudviklingen af de pædagogiske medarbejdere netop foregår sammen med børnene, hvor lege og øvelser prøves af i praksis.

“BOB gør os opmærksomme på, hvordan vi kan understøtte børnene bedst, så vi skaber det bedste rum for læring og får stimuleret de forskellige børn, ud fra deres behov.”

- Institutionsleder

Læreplanstema: Kommunikation og sprog Bevægelsesaktiviteter kan fremme børnenes sproglige udvikling

Kommunikation og sprog er et eksempel på hvordan BOB rammer ind i den styrkede pædagogiske læreplan. BOBs bevægelsesaktiviteter er en af måderne hvorpå, det er muligt at indtænke sproglige indlæringsmuligheder i børnenes daglige rutiner eller andre situationer. Det er en god mulighed for at lære børnene nye begreber eller øve deres kommunikative evner imens søjletænkningen undgås.

“Der er nogle institutioner hvor de laver BOB tirsdag og torsdag fra 9-10. De siger at de jo også skal nå at arbejde med sprog og relationer fordi barnet har alt muligt. For mig er det fornemmost at vise dem hvor gratis det er. I BOB kan han være med og have succeser på sprog. Han skal ikke præstere noget sprogligt men vi benævner en masse. Det er der hvor jeg syntes de får alt. Det er ikke søjle agtigt, de får alle de andre parametre med helt gratis.”

- Støttepædagog fra områdesupporten

En måde at arbejde med sprog og kommunikation på med udgangspunkt i BOB kan være, når institutioner benytter sig af sanglege til at skabe en genkendelighed mellem ord og fagter blandt børnene. Det kropslige element er med til at fremme børnenes forståelse af sproget i sangen, og der opstår derigennem en synergi mellem BOB og barnets sproglige udvikling.

“Det at få sat ord på, samtidigt med at man laver noget, det er rigtig vigtigt, da det kommer ind i barnets kropslige system. I starten med fuglesangen, der stod alle bare og mumlede. Nu kan de den bare, og de laver alle fagterne. Så det at få bygget sprog på alt, det er så vigtigt. Og nu så snart de hører sangen, så kan de den bare, det handler om genkendelighed. Så det er en mega fed udvikling i sprog, bevægelse og sang.”

- KKFO medarbejder

Pædagogisk grundlag: Forældresamarbejde BOB taler ind i det gode samarbejde mellem institutionen og forældrene

BOB er med til at styrke forældresamarbejdet og kan bruges af institutionen til at oplyse forældrene om barnets motoriske udgangspunkt, og hvordan de i fællesskab kan sætte skub i barnets udvikling ved hjælp af bevægelsesaktiviteterne. Det taler ind i det pædagogiske grundlag og er særligt relevant, fordi forældrene spiller en vigtig rolle, når det kommer til at give deres barn et godt motorisk udgangspunkt. Når der sættes ind på hjemmefronten og er fokus på bevægelsesaktiviteterne uden for institutionen, er forældrene med til at skabe langsigtede positive resultater for barnet.

“Vi kan ikke rykke børnene uden forældrene. Det er derfor er det her forældresamarbejde så vigtigt.”

- Pædagogisk medarbejder

Ved at videreformidle bevægelsesfaglighed til forældrene på en måde, der er let at forstå og nem at gå til, får forældrene mulighed for, i fællesskab med institutionen, at forbedre deres barns trivsel, læring og udvikling. Et eksempel på denne formidling er en institution, der regelmæssigt har sendt SMS'er til forældrene om, at der ligger videoer af bevægelseslege på Aula.

“Vi har et SMS forældresamarbejde, hvor der er blevet filmet nogle videoer. Det bruger vi i hverdagen. Her tager vi fat i motorik og coren. Videoerne er filmet af nogle udefra. Forældrene får herefter videoerne, så de kan øve sig på øvelserne hjemme i stuen. På den måde kigger vi også på om børnene kan sidde stille og bruge kroppen rigtigt med henblik på at blive skoleparat.”

- Pædagogisk medarbejder

Overvejelser og anbefalinger til forankring og udbredelse af bevægelsesfaglighed i København

Udbredelse af viden og logistisk hjælp til institutioner

- Udbud af kurser/workshops til medarbejdere i institutionerne fra områdesupport
- Målrettede praksis- og teoretisk funderede kurser/uddannelsesforløb til medarbejdere i supporten
- Praksisrettede supportforløb målrettet pædagogmedhjælperes kendskab til/anvendelse af bevægelsesfaglighed
- Udbredelse af kendskabet til legepakker mm. i institutioner
- Udsendelse af plakater, foldere og legepakker
- Nem adgang til indkøb af materialer til legepakker (evt. som samlet pakke i KVANTUM)
- Støtte til indretning af lokaler og faciliteter i institutioner

Solid struktur og systematik i arbejdet med bevægelsesfaglighed

- Tydeliggøre alle aktørers funktioner og ansvar på tværs af organisationen (FAC, BCK, områdesupport, klynger, institutioner)
- Systematik i supportindsatsen med et blik på institutionen som helhed. Evt. ved brug af kategorier baseret på institutioners 'modenhed' for at udvikle en bevægelseskultur. Anvendes af områdesupport, BCK, 'eksterne' og institutionerne selv
- Samling af ekspertise i et tværfagligt team/enhed/center med dét formål at udbrede, forankre og videreudvikle bevægelsesfaglighed på almenområdet

Udbredelse af bevægelse i arbejdet med børns udvikling og trivsel på tværs af BUF

- Videreudvikle materialer der kobler legepakker og de enkelte dele af den styrkede pædagogiske læreplan
- Koble de nye tilsynskriterier i det justerede pædagogiske tilsyn til institutioners arbejde med udvikling af en bevægelseskultur (f.eks. brug af BOB-materiale og -tilgange)
- Udbredelse af bevægelsesfaglighed til skoler, både i den generelle tilgang til bevægelse og i arbejdet med børn med anmærkninger ved motorikscreening i 0. klasse
- Opmærksomhed på kobling til specialområdet ifm. Plads til forskellighed

Baggrund

Om BOB

BOB er igangsat via puljen Øget Sundhed for Børn, som udmøntes på tværs af Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og BUF (Fagligt Center, Børnecenter København og områdeforvaltninger 2022). BOB har været målrettet boligområder i København med største andel af børn med motoriske udfordringer (Nørrebro/Bispebjerg og Brønshøj/Vanløse). Materialerne kan anvendes af alle og indsatsen efterspørges bredt over byen. Der er gratis adgang til materialerne på bedstsammen.kk.dk

Metodisk tilgang til evalueringen

Ved opstarten af evalueringen tog vi udgangspunkt i de tilsigtede virkninger af BOB2, der blev opstillet i forbindelse med bevillingen i 2018. Vi hæftede os særligt ved, at BOB2 baserer sig på en bred tilgang til integration af bevægelse i institutioner. Denne brede tilgang har været styrende for den måde, vi har indsamlet og bearbejdet data.

Evalueringen af BOB2 er primært baseret på semi-strukturerede gruppeinterviews med 22 aktører, herunder FAC-projektledere, ledelse og ergoterapeuter i Børnecenter København (BCK), supportteams i områdeforvaltninger, klyngeledere, pædagogiske ledere og - medarbejdere.

Ud over interviews har vi brugt elementer fra "den styrkede pædagogiske læreplan", programteorien for BUFs program på specialområdet, "Plads til Forskellighed", samt diverse eksterne undersøgelser som baggrundsdata.

Samarbejdspartnere og efterspørgsel af BOB materialer

Undervisning og legekupper er udviklet og afholdt i samarbejde med en række forskellige organisationer såsom Sundhedsstyrelsen, KL, DGI, VIAUC og DIF m.fl. Derudover oplever FAC et stigende antal henvendelser fra eksterne organisationer og kommuner, som ønsker at lade sig inspirere og integrere materialet i egen praksis. Indtil videre – pr. midt oktober 2022 - drejer det sig om kommunerne Albertslund, Gladsaxe, Hvidovre, Mariager, Rudersdal, Fredensborg, Aarhus, Silkeborg samt en kommune på Færøerne.

VIA University
College

"Vi kan ikke undvære BOB. Vi har alle brug for, at der er nogle, der understøtter vores arbejde, så der sker en udvikling. Hvis ingen gør det, så tror jeg at udviklingen dør hos mange af os."

- Institutionsleder